خراسان روزنامه صبح ایران
دوشنبه ۲۰ شهریور ۱۳۹۶ . ۲۰ ذی‌الحجه ۱۴۳۸ . شماره ۱۹۶۳۱

عضو کمیسیون اجتماعی مجلس می گوید: حذف واژه طلاق از شناسنامه زنان مطلقه به منزله کتمان ازدواج نیست و این امکان وجود دارد که در صورت لزوم از ثبت احوال استعلام صورت گیرد. سلمان خدادادی ادامه داد: دولت درصدد ارائه لایحه ای است که زمانی که ازدواج منجر به جدایی شد واژه طلاق از شناسنامه حذف شود تا آثار منفی را بر زنان باقی نگذارد.

حذف واژه طلاق از شناسنامه به منزله کتمان ازدواج قبلی نیست

دو روی سکه حذف عنوان طلاق از شناسنامه زنان

دانش پور - ماجرای انتشار اخبار و اظهار نظرها درباره حذف واژه طلاق از شناسنامه از روز خبرنگار شروع شد؛ وقتی رئیس سازمان ثبت احوال در نشستی با اهالی خبر و در پاسخ به سوالی درباره مشکلات زنان مطلقه که طلاق آن ها در شناسنامه قید شده، از تهیه پیش نویسی گفت که به گفته او، در گذشته هم درباره آن صحبت شده است، اما مجلسی ها خیلی روی خوشی به آن نشان نداده اند. حمید درخشان نیا گفت که مسئله حذف واژه طلاق از شناسنامه زنان مطلقه در گذشته در مجلس شورای اسلامی مطرح، امارد شده است. وی افزود: ما پیش نویس حذف واژه طلاق از شناسنامه زنان مطلقه را تهیه کرده ایم و چنان چه این موضوع در مجلس شورای اسلامی به تصویب نمایندگان برسد واژه طلاق از شناسنامه زنان مطلقه حذف می شود.

درباره این موضوع، سخنگوی ثبت احوال کشور نیز به ماده ۳۳ قانون ثبت احوال اشاره کرد و گفت: بر اساس این ماده قانونی، باید آخرین وقایع ازدواج و طلاق در شناسنامه افراد ثبت شود. سیف ا... ابوترابی در گفت و گو با خراسان افزود: هم اکنون بر اساس قانون، وقوع طلاق در دو حالت از شناسنامه حذف می شود. زمانی که زوجه در هنگام ثبت طلاق دوشیزه باشد و وقتی که یک فرد مطلقه در شرف ازدواج بعدی باشد که در این شرایط واقعه ازدواج و طلاق قبلی حذف و ازدواج جدید ثبت می شود. وی با بیان این که ثبت واقعه ازدواج از وظایف قانونی سازمان ثبت احوال است و باید آخرین واقعه ازدواج و طلاق را به هر تعداد که باشد در شناسنامه ثبت کند، گفت: مسئله حذف واژه طلاق از شناسنامه زنان را هم اکنون نمایندگان مجلس پیگیری می کنند و ما نیز این مسئله را با کارشناسان حقوقی بررسی کردیم و در این زمینه یک متن و پیش نویس آماده کردیم و به نمایندگان مجلس ارائه دادیم. ابوترابی درباره علت ارائه این پیش نویس اظهار کرد: به دنبال ابراز نگرانی هایی که برخی افراد مطرح کردند درباره این که در صورت وقوع طلاق، امکان سوءاستفاده از زنان مطلقه وجود دارد، کمیسیون های فرهنگی، اجتماعی و حقوقی مجلس پیگیر این مسئله شدند تا شاید بتوان قانون را اصلاح کرد. وی با تاکید بر این که در زندگی مشترک اصل بر صداقت است، افزود: چنان چه قانون درباره حذف واژه طلاق از شناسنامه اصلاح شود سازمان ثبت احوال کشور مکلف به اجرای آن است ضمن آن که زیرساخت های اجرای این مصوبه نیز آماده است و مشکلی برای اجرای آن نداریم.

■ تلخی های زندگی زنان مطلقه

اما طرح "حذف واژه طلاق از شناسنامه" از همان ابتدا با نظرات موافق و مخالف زیادی روبه رو شد. بدون تردید شنیدن مشکلات، آن هم از زبان زنانی که مهر طلاق در شناسنامه دارند می تواند برای تصمیم گیری بهتر، واقعیات را عیان تر مطرح کند به ویژه وقتی از محدودیت ها و مشکلات خود با صراحت می گویند. «مگر می شود زن باشی، طلاق بگیری و با مشکلات کوچک و بزرگ درگیر نشوی.» این جمله را مریم می گوید. زن جوانی که چهار سال پیش از همسرش جدا شده است، اما به گفته خودش هنوز تیر و ترکش های جدایی اش؛ به سمت او می آید. چه آن زمان که به دنبال کار بود و چه زمانی که باید وسایل زندگی را روی دوشش می گذاشت و به دنبال خانه می گشت. او حتی از سنگینی نگاه مردانی که انگار مطلقه بودن یک زن را با مشامشان بو می کشند هم آزرده است. مریم می گوید: می خواستم خانه بگیرم و زندگی جدیدی شروع کنم اما ناچار بودم شناسنامه ام را به بنگاه معاملات مسکن و صاحبخانه نشان بدهم و همین کافی بود تا هر بار، سنگی جلوی پایم بیندازند. حتی اگر در خوشبینانه ترین حالت، صاحبخانه ای سر راهم قرار می گرفت که حاضر می شد خانه اش را به من بدهد؛ باید مزاحمت های گاه و بی گاه و با دلیل و بی دلیلش را تحمل می کردم. فرزانه هم که پنج سال از جدایی اش می گذرد از روزهایی می گوید که به دنبال کار، مجبور به ارائه شناسنامه و گشودن از زندگی اش برای افراد بیگانه بود. او می گوید: این که من در زندگی گذشته ام چه ماجراها و شکست هایی داشته ام هیچ ربطی به صاحب کارم ندارد اما وقتی از من شناسنامه می خواهند، دیگر راهی ندارم جز این که بگویم مطلقه هستم و همین رو شدن زندگی گذشته ام، در بسیاری از موارد آرامش را از من می گیرد. حتی اگر با مردان محل کارم مشکل نداشته باشم، گاهی زنانی که به عبارتی همکارم هستند، به هر عنوانی شرایط آزارم را فراهم می کنند. معصومه، اما مشکلی با مطرح کردن طلاقش ندارد. او می گوید: تمام همکاران من و حتی رئیسم می دانند که مطلقه ام. برایم اصلا مهم نیست که آن ها چه فکر می کنند و اصلا آدم های سالمی هستند یا نه. من زندگی ام را می کنم. قرار نیست یک بار شکست در زندگی را مخفی کنم. مگر می شود یک نفر در زندگی با در بسته مواجه نشده باشد. من هم، مثل همه آدم ها راهی را انتخاب کردم که نتیجه آن طلاق بود اما باید زندگی کنم و روزهای پیش رویم را دوباره بسازم. او ادامه می دهد: به نظر من پاک کردن صوری اسم آدمی که باعث آزارم شده است؛ چیزی را در زندگی من تغییر نمی دهد. معتقدم باید در جامعه نگاه مردان و زنان را به زنان مطلقه تغییر داد. البته خود زنانی که طلاق گرفته اند هم باید برای بهتر کردن شرایط زندگی خود تلاش کنند. معصومه تاکید می کند: به هر صورت قبول دارم که فضای کنونی جامعه، برای زندگی زنان تنها به ویژه آن ها که از همسرشان جدا شده اند، مطلوب نیست و بدون تردید حذف واژه طلاق از شناسنامه این زنان می تواند به آرامش زندگی آن ها کمک کند اما ای کاش می شد فرهنگ افراد جامعه را تغییر داد.

■ مجلسی های موافق این پیشنهاد

اما نگاه مجلسی ها به این ماجرا به عنوان کسانی که قرار است تصمیم گیر این قانون باشند، خواندنی تر است به خصوص این که، همین نمایندگان باید زوایای مثبت و منفی حذف واژه طلاق از شناسنامه زنان مطلقه را به درستی بررسی کنند. درباره این موضوع، رئیس کمیسیون قضایی مجلس معتقد است که موضوع حذف واژه طلاق از شناسنامه زنان اگر در جایی دیگر ثبت شود تبعات منفی کمتری خواهد داشت. الهیار ملکشاهی در گفت و گو با خبرگزاری صدا و سیما گفت: اگر در کارت ملی هوشمند این ظرفیت را ایجاد کنند که طلاق آن جا ثبت شود، می توانیم به کاهش آسیب های اجتماعی ناشی از ثبت این واقعه در شناسنامه، کمک کنیم. یکی از اعضای کمیسیون اجتماعی مجلس هم با یادآوری تلاش دولت برای ارائه لایحه حذف واژه طلاق از شناسنامه زنان مطلقه، اظهار کرد: یکی از آثار روانی و منفی در ذهن و وجود زنان، ثبت واژه طلاق در شناسنامه است که البته واقعیت را کتمان نمی کند و در ازدواج های مجدد اثر منفی ندارد. سلمان خدادادی گفت: حذف واژه طلاق از شناسنامه زنان مطلقه به منزله کتمان ازدواج نیست و این امکان وجود دارد که در صورت لزوم از ثبت احوال استعلام گرفته شود. وی ادامه داد: دولت درصدد ارائه لایحه ای است تا زمانی که ازدواج به جدایی منجر شد، واژه طلاق از شناسنامه حذف شود تا آثار منفی را بر زنان باقی نگذارد. وی یادآور شد: زنان بعد از جدایی به همسر قبلی خود تعلق ندارند بنابراین ذکر نام همسر در شناسنامه آن ها لزومی ندارد بر این اساس می توان با اتخاذ تدابیری، واژه طلاق را از شناسنامه حذف کرد. عضو کمیسیون اجتماعی مجلس اضافه کرد: نبود واژه طلاق، آثار مثبت روحی و روانی زیادی دارد و به نظر می رسد اقدام دولت در ارائه لایحه حذف واژه طلاق از شناسنامه زنان مطلقه، تصمیم درست و تاثیر گذاری است.

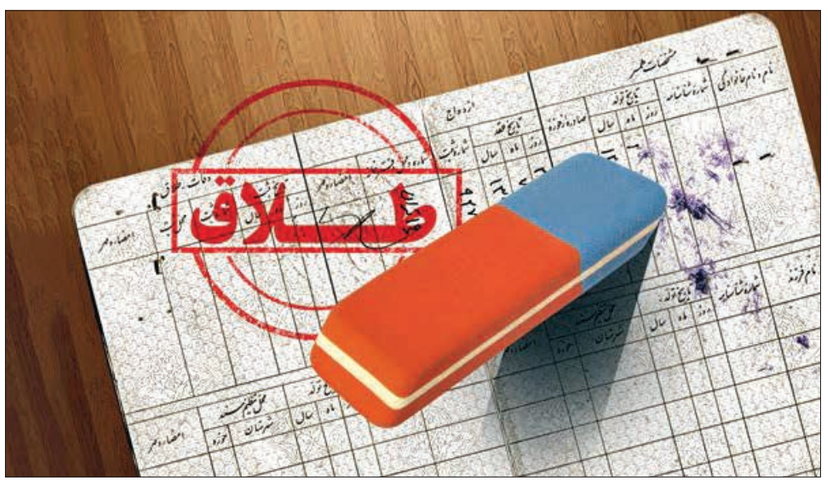

■ زندگی باید صادقانه آغاز شود

در عین حال یکی از نمایندگان زن مجلس با اعلام مخالفت در زمینه تهیه پیش نویس حذف واژه طلاق از شناسنامه زنان مطلقه گفت: هر چند که حذف واژه طلاق با هدف افزایش ازدواج مطرح شده اما سیاست اشتباهی است که نباید اجازه داد به قانون تبدیل شود. پروانه سلحشوری ادامه داد: از آن جا که زندگی باید بر پایه صداقت بنا شود، حذف واژه طلاق از شناسنامه زنان مطلقه به معنی پایه ریزی زندگی بر مبنای دروغ و فریب کاری است؛ به عبارت دیگر در آغاز زندگی زناشویی هر زن یا مردی، باید طرف مقابل را از هر موضوعی اعم از بیماری، ازدواج قبل و... آگاه کند تا زندگی صادقانه ای بنا نهاده شود، پس به این ترتیب حذف واژه طلاق از شناسنامه زنان از نظر اخلاقی درست نیست زیرا امروزه مشکل و معضل طلاق در جامعه، ثبت شدن یا نشدن آن در شناسنامه نیست. وی ادامه داد: این اقدام به نوعی پاک کردن صورت مسئله است و مشکلاتی را برای این گونه زنان در ازدواج بعدی ایجاد خواهد کرد. بنابراین نباید این موضوع جنبه قانونی پیدا کند. سلحشوری خاطر نشان کرد: البته در جامعه ما به دلیل این که فرهنگ طلاق هنوز پذیرفته نشده است، واژه مطلقه برای زنان تبعاتی به همراه دارد اما باید باور داشت که ازدواجی انجام شده و به هر دلیلی فرد طلاق گرفته است، حال این که واژه طلاق در شناسنامه باشد یا نباشد در کاهش این مشکلات تاثیری نخواهد داشت بلکه کاهش مشکلات زنان مطلقه، بیشتر نیازمند تغییر نگاه جامعه و اقدامات فرهنگی است.

■ سختی های مُهر طلاق

دغدغه های زنان مطلقه، در گفته های یکی از فعالان حوزه زنان به صورت مشخص تر نمود پیدا می کند. پروانه اکرمی نه تنها به حمایت قانون از زنان مطلقه تاکید دارد بلکه معتقد است دولت باید شرایطی فراهم کند تا این زنان بتوانند شغلی مناسب پیدا کنند و دغدغه مشکلات اقتصادی و بی پولی را نداشته باشند. به گفته این کارشناس امور زنان، نیاز به شغل و سرپناه از جمله نیازهای اصلی زنان بعد از جدایی است اما متاسفانه مهر طلاقی که در شناسنامه این بانوان نشسته است شرایط را برای آن ها سخت می کند. از یک سو صاحبخانه ها تمایلی به اجاره دادن خانه به زنان مطلقه ندارند و از سوی دیگر صاحبان کار از استخدام این زنان طفره می روند و خودشان را اگر فتار مشکلات احتمالی کار این زنان نمی کنند.

وی افزود: متاسفانه نگاه منفی جامعه به زنان مطلقه و تنگ شدن عرصه بر آن ها برای داشتن زندگی سالم، زنان را در فضایی قرار می دهد که ممکن است در معرض انواع سوءنیت ها و آزارهای دیگران قرار بگیرند. اکرمی خاطر نشان کرد: بنابراین به نظر می رسد طرح موضوعاتی مانند حذف مهر طلاق از شناسنامه زنان مطلقه، یکی از راهکارها برای کاهش مشکلات آنان باشد و کمی از فشاری را که جامعه به این زنان تحمیل می کند، کاهش دهد به نحوی که آن ها بتوانند راحت تر مشکلات بعد از طلاق را تحمل کنند. وی البته تاکید کرد: اما این مسئله به تنهایی نمی تواند راهکار خوب و کاملی برای حل مشکلات زنان مطلقه باشد. معتقدم پاک کردن اصل قضیه راهکار مناسبی برای حل مشکلات نیست. به خصوص آن که بحث طلاق در بسیاری از کشورها، امری عادی تلقی می شود و زن بیوه و مطلقه مورد حمایت قانون قرار می گیرند. بنابراین باید به دنبال تغییر نگاه سنتی به طلاق باشیم و بدانیم تا زمانی که این رویه تغییر نکند، حذف مهر طلاق از شناسنامه فقط پاک کردن صورت مسئله خواهد بود.

■ جلوگیری از سوء استفاده

به گفته یک کارشناس حقوق و وکیل دادگستری، حذف واژه طلاق از شناسنامه زنان می تواند آرامش بیشتری برای زندگی آن ها به همراه داشته باشد. فریبا احمدی گفت: همه می دانند که آسیب های اجتماعی در کشور ما به خصوص در شهرهای بزرگ، با توجه به ظرفیت و گستردگی جامعه بیشتر و بزرگ تر شده است. این ماجرا به حیطه زندگی زنان هم سرایت کرده است.

بنابراین وقتی یک مرد حضور فیزیکی در زندگی زن ندارد و جدایی انجام شده است مهر طلاق و ادامه دار بودن وجود نام یک مرد در شناسنامه زن، برای او عامل بسیاری از درگیری ها و رفتارهای توهین آمیز در جامعه است. وی ادامه داد: هم اکنون یافتن شغل، ادامه تحصیل، دریافت وام و بسیاری از مراحل زندگی اجتماعی یک زن بر اساس ارائه شناسنامه صورت می گیرد و ثبت طلاق، با این شرایط، بحرانی ادامه دار برای برخی خانم هاست. احمدی خاطر نشان کرد: حذف واژه طلاق از شناسنامه زنان می تواند به داشتن زندگی بدون دغدغه آن ها کمک کند اما این موضوع باید با شرایط و محدودیت های خاص دیگری انجام شود تا امکان سوءاستفاده از حذف این واژه از شناسنامه وجود نداشته باشد. چرا که ممکن است راهی برای پنهان کردن ازدواج گذشته را پیش پای برخی از زنان بگذارد، در حالی که بدون تردید باید هر دو طرف از گذشته یکدیگر اطلاع داشته باشند. بنابراین باید تدابیری اندیشیده شود که راه هر گونه فریب و پنهان کاری برای زنان در خصوص ازدواج بعدی بسته شود.

■ ساز و کار آماده است

به نظر می رسد دغدغه کارشناسان درباره سوء استفاده از این ماجرا در صورت اصلاح قانون، نگرانی به جایی باشد. اگر چه سخنگوی سازمان ثبت احوال تاکید دارد که ساز و کارهای جلوگیری از پنهان کاری در ازدواج مجدد هم اکنون در سازمان ثبت احوال اندیشیده شده است، بنابراین نباید نگران این مسئله بود. ابوترابی گفت: چنان چه قانون درباره حذف واژه طلاق از شناسنامه اصلاح شود، سازمان ثبت احوال کشور مکلف به اجرای آن است ضمن آن که زیرساخت های اجرای این مصوبه نیز آماده است و مشکلی برای اجرای آن نداریم. وی با بیان این که در صورت نیاز، ساز و کار لازم برای اجرای قانون حذف واژه طلاق وجود دارد، افزود: بدون تردید اگر مجلس این موضوع را مصوب کند آیین نامه اجرایی برای آن در نظر خواهد گرفت و ساز و کار آن را هم مشخص می کند. ابوترابی توضیح داد: اگر چه سازمان ثبت احوال هم، هم اکنون در ۲۰۰ هزار نقطه با ۱۲۰ سازمان و وزارتخانه و موسسه خصوصی و نیمه دولتی به صورت برخط ارتباط دارد و با آن ها تفاهم نامه امضا کرده است، علاوه بر این ما پایگاه اطلاعات جمعیت ایجاد کرده ایم که در این پایگاه ها مراکز مختلف به صورت برخط با سازمان ثبت احوال ارتباط دارند. وی گفت: در صورتی که این پیش نویس به تصویب نمایندگان مجلس برسد، دفاتر ازدواج قبل از ثبت واقعه ازدواج مکلف می شوند از سامانه استعلام بگیرند هر چند هم اکنون نیز در مواردی که نیاز باشد، این استعلام گرفته می شود. به هر صورت با وجود تمام مخالفت ها و موافقت هایی که با این پیش نویس شده است، تردیدی نیست که پیامدهای طلاق به بافت فرهنگی و ارزشی جامعه بستگی دارد و اگر بتوانیم در این بخش تغییری اساسی ایجاد کنیم دیگر به پیگیری چنین مصوباتی هم نیازی نخواهد بود. هر چند تا آن زمان که این شرایط فراهم شود، شاید بتوان با به سرانجام رساندن چنین قانونی توسط نمایندگان مجلس، کمی از شرایط ناامن زنان مطلقه را کم کرد. اکنون باید منتظر باشیم و ببینیم نظر بهارستان نشین ها درباره حذف واژه طلاق از شناسنامه زنان چه خواهد بود.